

Regler och riktlinjer för tillgodoräknande på grund- och avancerad nivå

1. Inledning

En students rätt till tillgodoräknande av studier, kunskaper och färdigheter regleras av högskoleförordningen.¹ Högskolan ska enligt förordningen pröva om en students tidigare utbildning eller verksamhet kan godtas för tillgodoräknande. Bestämmelserna i högskoleförordningen utgår från Lissabonkonventionen vilken bygger på att ett erkännande av utbildning ska vara generöst och flexibelt. Syftet med bestämmelserna är att underlätta studentmobilitet och främja det livslånga lärandet. Studentens möjlighet till tillgodoräknande främjar även en effektiv användning av resurser genom att studenten i och med ett tillgodoräknande kan förkorta sin studietid.²

2. Begreppsdefinition

2.1 Tillgodoräknande

Högskoleförordningen definierar tillgodoräknande som ett beslut om att students tidigare utvecklade kunskaper och färdigheter kan anses motsvara en annan utbildning så länge det inte finns en väsentlig skillnad mellan de kunskaper och färdigheter som studenten åberopar och målen för den utbildning för vilken de är avsedda att tillgodoräknas.³ Beslutet utgör därmed ett erkännande av kunskaper och färdigheter som en individ redan besitter och innebär att studenten inte behöver genomgå den utbildning som dessa kunskaper eller färdigheter motsvarar.⁴

2.1.1 Tillgodoräknande mot hel kurs

Tillgodoräknande mot hel kurs avser att studenten har viss utbildning eller kunskaper och färdighet som kan bedömas likvärdiga med en hel kurs.

2.1.2 Tillgodoräknande mot del av kurs

Tillgodoräknande mot del av kurs avser att studenten har viss utbildning eller kunskaper och färdigheter som kan bedömas likvärdiga med en tydligt avgränsad del av en kurs till exempel en delkurs.

2.1.3 Tillgodoräknande av generella högskolepoäng

I de fall det inte finns en kurs som motsvarar det tidigare lärandet kan vi besluta att tillgodoräknanDET ska rapporteras som generella högskolepoäng inom ett ämne, eller som generella högskolepoäng utan ämnestillhörighet. För detta ändamål finns en speciell blankett som studenten kan få från studievägledare att fylla i och bifoga i sin ansökan i Ladok.

¹ Högskoleförordning (1993:100), 6 kap. 7§

² Högskolornas handläggning av tillgodoräknanDET – en vägledning, UKÄ 2021, sidan 11

³ Högskoleförordning (1993:100) 6 kap. 7§

⁴ Högskolornas handläggning av tillgodoräknanDET – en vägledning, UKÄ 2021, sidan 11

Beslut:	37/26	Dnr:	C2026/220	Ersätter:	126/19	Dnr:	C2019/1026
Giltighet fr.o.m:	2026-05-04	t.o.m:	Tills vidare	Handläggare:	Hanna Kempe		

2.1.4 Ersättande av kurs

Ersättande av kurs beslutas av programledare för respektive program och hanteras i särskild ordning.

2.1.5 Tillgodoräknande av utlandsstudier

Tillgodoräknande av utlandsstudier innebär att en student som studerat en period utomlands kan tillgodoräkna dessa studier vid Karlstads universitet.

2.2 Validering

Validering är en process som innebär strukturerad bedömning, värdering och dokumentation samt ett erkännande av kunskaper och kompetens en person besitter oberoende av hur de förvärvats.⁵ Validering är den process som ska användas när student helt eller till delar åberopar kunskaper och färdigheter som studenten tillgodogjort sig i yrkesverksamhet.

3. Vad kan tillgodoräknas

3.1 Tillgodoräknande av tidigare utvecklade kunskaper och färdigheter

En student har rätt att tillgodoräkna sig tidigare utvecklade kunskaper och färdigheter under förutsättning att det inte är väsentlig skillnad mellan de kunskaper och färdigheter som åberopas och målen för den utbildning i vilken de är avsedda att tillgodoräknas.

”Kunskaperna och färdigheterna ska vara sådana som studenten har utvecklat

1. genom att ha gått igenom en högskoleutbildning med godkänt resultat vid en svensk högskola,
2. genom att ha gått igenom en högskoleutbildning med godkänt resultat vid en utländsk högskola,
3. genom annan utbildning och som har dokumenterats i en kvalifikation som anges i bilaga 2 till förordningen (2015:545) om referensram för kvalifikationer för livslångt lärande eller som enligt beslut enligt den förordningen motsvarar en nivå i referensramen, eller
4. genom annan utbildning eller i yrkesverksamhet.”⁶

3.2 Tillgodoräknande av uppdragsutbildning

Uppdragsutbildning får tillgodoräknas som högskoleutbildning på grundnivå eller avancerad nivå, under förutsättning att uppdragsutbildningen uppfyller samma kvalitetskrav som ställs på motsvarande högskoleutbildning.⁷

3.3 Tillgodoräknanden beslutade av en annan högskola

Ett tidigare tillgodoräknande kan inte användas som grund vid ansökan om tillgodoräknande. Det innebär att om en student tidigare har fått vissa kunskaper eller färdigheter tillgodoräknade som högskoleutbildning vid en annan högskola och önskar att få samma

⁵ Skollagen 2010:800

⁶ Högskoleförordning (1993:100), 6 kap. 7§

⁷ Förordning om uppdragsutbildning vid universitet och högskolor (2002:760) §§ 6 och 7.

meriter tillgodoräknade som meriter vid Karlstads universitet ska ärendet prövas utifrån de ursprungliga meriterna.⁸

3.4 Tillgodoräknande av utbytesstudier

En student vid Karlstads universitet som studerar utomlands under en period kan få dessa studier tillgodoräknade vid hemkomsten till Karlstads universitet. Inför utbytesstudierna upprättas ett s.k Learning Agreement, ett kontrakt mellan studenten, International office och utbytesuniversitetet om de planerade studierna. Detta dokument utgör därefter del av underlaget när tillgodoräkandet av de genomförda utbytesstudierna ska göras.

Efter avslutade utbytesstudier ska studenten ansöka om tillgodoräknande via Ladok där Learning Agreement, Transcript från värduniversitetet och blanketten "Avslutade utbytesstudier" måste bifogas. För studenter som har sin utbytetermin på en icke valfri termin behöver studenten även ansöka om ersättande av kurs.

4. Ansökan och handläggning

4.1 Vem har rätt till prövning?

För att kunna ansöka om tillgodoräknande krävs att man är student⁹ och student är en "person som är antagen till och bedriver högskoleutbildning"¹⁰. Detta innebär att det inte är möjligt att ansöka om tillgodoräknande förrän personen är antagen och bedriver utbildning vid Karlstads universitet. Universitetet har inte rätt att begränsa en students rätt till prövning av tillgodoräknande enbart av den anledningen att det förflutit lång tid sedan studenten registrerades på en kurs vid universitetet.¹¹ Universitetet kan inte heller begränsa en students rätt till prövning även om ansökan avser en kurs som studenten enligt normal studiegång inte ska genomgå förrän längre fram i tid.

4.2 Handlingar

4.2.1 Ansökan om tillgodoräknande av tidigare högskolestudier

För att en ansökan om tillgodoräknande ska kunna behandlas måste den som grund innehålla dokumenten resultatintyg, kursplan och litteraturlista som styrker studentens tidigare utbildning. Det är viktigt att kursplan och litteraturlista är aktuella för perioden då studenten läste kursen. Vissa ansökningar behöver även fler dokument som till exempel självvärdering och tjänstgöringsintyg.

Av ansökan ska det också framgå kurskod för den kurs som studenten vill tillgodoräkna och hur många högskolepoäng studenten vill tillgodoräkna sig. Om studenten endast vill tillgodoräkna sig en viss del en kurs ska det framgå vilken del detta är.

⁸ Överklagandenämndens beslut 2006-05-19, reg. Nr 41-329-06

⁹ Högskoleförordning (1993:100), 6 kap. 8§

¹⁰ <https://www.uka.se/download/18.7391c377159bc0155b8478/1487841859995/begreppsmanual-statistik.pdf>

¹¹ Jfr. Överklagandenämndens beslut 2008-04-11, reg. Nr 41-180-08

4.2.2 Ansökan om tillgodoräknande av annan utbildning eller yrkesverksamhet

För att en ansökan om tillgodoräknande av annan utbildning eller yrkesverksamhet ska kunna behandlas måste den sökande styrka tidigare meriter genom dokumentation. De tidigare erfarenheter som den sökande vill åberopa i sin ansökan måste vara skriftliga och erfarenheter, t.ex. yrkeslivserfarenhet, som den sökande hänvisar till ska styrkas av en annan person än den sökande. Till ansökan skall också den sökande bifoga en skriftlig självvärdering mot kursens eller delkursens lärandemål.

4.3 Komplettering

Om ansökan inte är komplett får studenten en möjlighet att komplettera sin ansökan. All kontakt sker via Ladok. Studenten har tio dagar på sig för att inkomma med kompletterande uppgifter, vilket framgår av begäran-av-kompletterings-meddelandet som skickas via Ladok. Komplettering kan också ske genom t.ex. samtal med studenten eller på annat sätt som beslutsfattare bedömer relevant.

5. Bedömning av tillgodoräknande

Bedömning av tillgodoräknande ska utgå från principen om generositet och flexibilitet i enlighet med Lissabonkonventionen. En student har rätt att få tidigare utvecklade kunskaper och färdigheter tillgodoräknade under förutsättning att det inte finns en väsentlig skillnad mellan dessa och målen för den utbildning för vilken de är avsedda att tillgodoräknas.¹² Med väsentliga skillnader menas att skillnaderna är så stora att det skulle ”påverka möjligheterna att tillgodogöra sig fortsatt utbildning, bedriva forskning eller utföra ett visst arbete”.¹³ Det är beslutsfattaren som har ansvar för att, om en ansökan avslås helt eller delvis, visa att det finns väsentliga skillnader.

5.1 Beräkning av högskolepoäng för tillgodoräknande av studieprestation vid utländskt universitet

Om det vid det utländska universitetet finns ett system för att uttrycka studiernas omfattning motsvarande det svenska poängsystemet ska det systemet användas för omräkning till svenska högskolepoäng. Om normalstudietidsbegrepp inte finns sker beräkning av en termins eller ett läsårs rimliga poäng genom att beräkna poäng som en del av den totala summan poäng som en examen inom den aktuella utbildningen ger.¹⁴

¹² Högskoleförordning (1993:100), 6 kap. 6§

¹³ Validering i högskolan – för tillgodoräknande och livslångt lärande SOU 2018/29

¹⁴ Detta innebär att det totala antalet poäng som krävs för en viss examen i det utländska universitetet divideras med det antal terminer som det tar att uppnå fordringarna för den aktuella examen om man studerar på heltid. Om t.ex. en utbildningsnormalstudietid är tre år för motsvarande 120 credits motsvarar det 20 credits per termin.

5.2 Betygsättning vid tillgodoräknande

Tillgodoräknad högskoleutbildning betygssätts inte, utan den examinerande högskolans betyg gäller. I de fall en student fått tillgodoräkna sig kunskaper och färdigheter som en del av en kurs och ett slutbetyg ska sättas på kursen avgör examinator hur de tillgodoräknade delarna ska värderas, med utgångspunkt i kursplan och betygskriterier. Annan utbildning eller kunskap förvärvad genom yrkesverksamhet betygssätts ej.

6. Beslut om tillgodoräknande

6.1 Beviljande

Beslut om beviljande fattas direkt i Ladok av beslutsfattare. Av beslutet ska framgå vilka av studentens tidigare meriter som har tillgodoräknats mot vilka delar av den nya kursen.

6.2 Avslag

Beslut om avslag fattas direkt i Ladok av beslutsfattare. Motivering av avslag ska tydligt framgå i beslutet.

6.3 Avslag och beviljande i samma ärende

Ett beslut kan bestå av både beviljande och avslag. Av beslutet ska det framgå vilka av studentens tidigare meriter som har tillgodoräknats mot vilka delar av den nya kursen samt vilka delar av ansökan som avslagits. Motivering till avslagsbeslutet ska framgå i beslutet.

7. Övrigt

7.1 Dokumentation av beslut

All hantering av tillgodoräknanden sker i studiedokumentationssystemet Ladok och där dokumenteras också all information i ärendet. Under ärendets gång ska alla steg som sker utanför Ladok (t.ex. kontakt med studenten) dokumenteras löpande som noteringar i ärendet i Ladok av ansvarig.

7.2 Överklagande

Ett beslut om tillgodoräknande av utbildning eller yrkesverksamhet kan överklagas till Överklagandenämnden för högskolan.¹⁵ Överklagan ska vara skriftlig. I skrivelsen ska den sökande ange vilket beslut som ska överklagas, den ändring i beslutet som den sökande begär samt varför ändringen begärs. Överklagandet ska ställas till Överklagandenämnden för högskolan men skickas till Registrator, Karlstads universitet, 651 88 Karlstad. Skrivelsen ska ha inkommit till Karlstads universitet, inom tre veckor från den dag den sökande fick ta del av beslutet.

¹⁵ Högskoleförordning (1993:100) 12 kap. 2§ p. 4

Signature page

This document has been electronically signed
using eduSign.

eduSign